

דף מקורות - פרשת וירא – למצוא את הפתח

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור ליב' חשון תשע"ח
א. בראשית יח - 'וירא אליו ד' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום. בעל הטורים .. נמולו
אתו וסמך ליה והוא יושב פתח האהל כחם היום. וזה הוא שאמרו חכמינו ז"ל (ב"ר מח ח, ועיין עירובין
יט א) שאברהם יושב על פתח גיהנם ואינו מניח למי שנימול ליכנס שם, חוץ ממי שבא על הגוייה,
שנמשכה ערלתו ואינו מכירו.

ב. בראשית לח.. - 'ותשב בפתח עינים.. רש"י -ורבותינו דרשו בפתחו של אברהם אבינו שכל עינים
מצפות לראותו.

ג. שמות לג - 'ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה.. והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל
העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה. והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן
ועמד פתח האהל ודבר עם משה. וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו
איש פתח אהלו. ודבר ד' אל משה פנים אל פנים.. מלבי"ם ..-התעוררו כל העם ונצבו פתח אהליהם,
כדי שעל ידו יחול עליהם רוח קדושה וטהרה כדרך מי שעומד לפני הנביא ואיש הרוח שיחול עליו רוח
קדושה.. כענין מ"ש [אמר רבי] הא דמחדדנא מחבראי דחזיתיה לר"מ מאחוריו..

ד. סנהדרין צח - 'רבי יהושע בן לוי אשכח לאלהיו.. א"ל אימת אתי משיח? א"ל זיל שייליה לדידיה.
והיכא יתיב? אפיתחא דרומי. ומאי סימניה? יתיב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא,
איהו שרי חד ואסיר חד. בראשית ד' ז.. - 'ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ.. רמב"ן ..-להכשילך בכל
דרכיך. דברים ו' ט - 'וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. ריקאנטי -לפי פשטה.. כדי שיזכור את
בוראו בבואו ובצאתו.. על דרך האמת המזוזה רמז לכנסת ישראל של מעלה, וקביעותה היא בפתחי
שערים.. היא השער להכנס לשם ד'.

ה. שמות כט - 'ואת אהרן ואת בניו תקריב אל פתח אהל מועד.. שמות מ - 'ונתתה את מזבח העלה
לפני פתח משכן אהל מועד. ויקרא טז - 'ולקח את שני השערים והעמיד אתם לפני ד' פתח אהל
מועד. סנהדרין פ - 'ג' בתי דינין היו שם, אחד יושב על פתח הר הבית, ואחד יושב על פתח העזרה,
ואחד יושב בלשכת הגזית.

ו. תהלים קיט - 'פתח דבריך יאיר מבין פתיים. רש"י -תחילת דבריך האירו את לב ישראל שאתה
המבין פתאים באמרך אנכי אשר הוצאתיך הודעתם בטובה שעשית להם שקניתם מבית עבדים לדעת
כי אדון אתה להם ויקבלו אלקותיך עליהם.. ד"א פתח דבריך יאיר תחילת דבריך במעשה בראשית יהי
אור. מלבי"ם -ובכ"ז אינם כמשלי העמים הקדמונים שחיצוניותם הבלים ודברים בדוים ואין בם שום
תועלת, כי גם פשטות הספורים והפתח שבו נכנסים אל דבריך, יאיר ג"כ, וילמדו ממנו אמונה ומוסר
והנהגה.. הגדה של פסח -ושאינו יודע לשאול את פתח לו.

ז. קובץ א' כ - 'עבודה רוחנית גדולה היא לאדם, שיפתח כ"כ את עצמו עד שיכיר את קרבת אלוקים
אליו בפנימיותו. כל סדרי החיים הם מתישרים, כשנטיה זו הכוללת היא מתעוררת יפה. לשם צורך זה
אין הפרש באיזה אופן יבאו לידו ההרגשות עד קרבת אלוקים, אם יבאו בדרך שכל והכרה הגיונית או
בדרך הרגשה פנימית, ובלבד שיכיר בתוכיותו את עצמה ואמתתה. המצות כולן והתפילות, הנן
המכשירים היותר טובים להרחיב את הנטיה של קרבת אלוקים, ולהרחיב את צעדיה במעמקי הנפש.
על כן גדול ורם הוא מאד ערך כל תפילה בכונה, כל ברכה ותהילה, כל מצוה וכל מנהג טוב, שהם הם
הנם האמצעיים ליסוד את הרגשת קרבת אלוקים בלבו של אדם בדרך יסוד מוסד. אמללים הם האנשים
אשר לא ידעו את ד', אשר לא יתפללו ולא יעשו את המצות עם כל קהל עדת ישראל. ההכשר שבנשמה
לתביעת קרבת אלוקים מבקשת גם מהם את תפקידה, והם באשר אינם ממלאים את חובתם לנפשם,
נשארים הם ע"ז זה אומללים יבשים מכל טל טוהר, ואף אם ירטיבו מעשים טובים למלאות את צמאון
המוסר הטבעי שבתכונתם, לא יוכל צורך זה להספיק את החסד מצד הצורך של תביעת קרבת אלוקים,
שאיננה מתמלאת כ"א במעשים אלוקיים מיוחדים לשם ד', בשיחת קודש ומעשה מצוה ופקודי ד'. מתוך
החמלה שעלינו לחמול על כללות האדם, וביחוד על בנינו והקרובים לנו בגזע ורוח, הננו מתעוררים
לישר לפנייהם את הדרך הישרה של קרבת אלוקים, שהיא נקנית ע"י התורה, בתלמודה וקיומה. וכל

מה שתעלה בידנו יותר מטרה נעלה זו, כל מה שיתרבו המעשים הטובים והטהורים המביאים בטבעם להשרשת קרבת אלוקים בכח החיים, כן יגדל האושר בעולם.

ח. בראשית יט' יא - 'ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול וילאו למצא הפתח. רש"י - פתח - הוא החלל שבו נכנסין ויוצאין. מלכים ב' ו - 'וישלח שמה סוסים ורכב וחיל כבד.. ויאמר נערו אליו אהה אדני איכה נעשה. ויאמר אל תירא כי רבים אשר אתנו מאשר אותם. ויתפלל אלישע ויאמר ד' פקח נא את עיניו ויראה ויפקח ד' את עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביבת אלישע.. ויתפלל אלישע אל ד' ויאמר הן נא את הגוי הזה בסנורים.. ויאמר אלהם אלישע לא זה הדרך ולא זה העיר לכו אחרי ואוליכה אתכם אל האיש אשר תבקשון וילך אותם שמרונה.

ט. בראשית יח.. - 'שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו. זוהר וירא קג - 'מאי והוא אחריו והיא אחריו.. פתח האהל דא דרגא תתאה, פתחא דמהימנותא, והוא אחריו דאודי ליה דרגא עלאה.

י. משלי ח' לד - 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי. מלבי"ם - מצויר את החכמה שהיא יושבת סגורה.. והמבקש אותה צריך לשקוד בשקידה רבה.. לשמור את העת שיפתח הפתח שאז ימצא החכמה..

יא. רות ד - 'ובעז עלה השער.. ישעיהו כו - 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים. תהלים קיח - 'פתחו לי שערי צדק..

יב. ראש מילין - הפתח - כללות הפתיחה, הארת האורה המתחילה להגלות.. המפתחת בנו את תוכן ההכרה, המעודדת אותנו להרבות עוצם רוחני כביר ואדיר.. בכל מקום אשר תתגלה תכונת הפתח.. ואור חיים של רוממות אמת ויפעה באים עמה ומעודדים את החיל הגדול אשר בגלמיותם הרוחנית העצומה אשר להמושגים בכל מערכותיהם